

Lájkem

k porozumění

MET12

Ticho učí

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

METODICKÝ MATERIÁL: Ticho učí

O ČEM METODA JE

Metoda je zaměřena na zprostředkování učiva s využitím ticha. Ticho může mít v hodinách velkou moc. Učitel není pouze v roli, kdy ticho potřebuje k vlastnímu přednesu, ale on sám je jeho zdrojem. Tato metoda má dětem pomoci v soustředění a vnímání informace jinou než sluchovou cestou. Dítě je odkázáno samo na sebe, a přebírá tak zodpovědnost za svou aktivitu. Žák se sluchovým postižením vstupuje do aktivity na stejné úrovni jako spolužáci bez sluchové vady. Vzájemně si tak děti mohou vyměnit prožitek.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI:

Jazyk a jazyková komunikace,
Matematika a její aplikace,
Člověk a jeho svět

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova,

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Sociální a personální,
komunikativní,
k řešení problémů,
k učení

CÍLE

- Žák se sluchovým postižením si osvojuje látku vizuální cestou
- Žák posiluje soustředění
- Žák posiluje pozornost
- Žák je plnohodnotnou součástí kolektivu
- Žák se sluchovým postižením má stejné předpoklady k úspěchu jako jeho slyšící spolužáci

PŘÍLOHY

[MET12_PH_01_Geometrie_návrh opičí dráhy](#)

[MET12_PH_01_P_01_Lístečky instrukce A](#)

[MET12_PH_02_Tichý diktát](#)

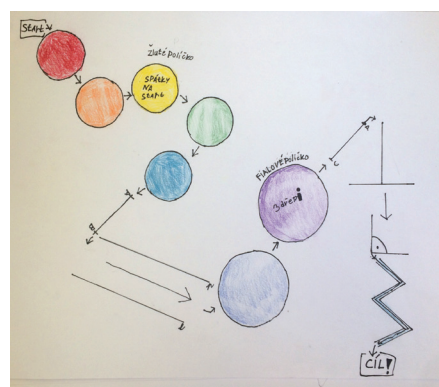
[MET12_PH_02_P_01_Lístečky instrukce B](#)

[MET12_PH_02_PL_01_Odezírací diktát](#)

Jak ticho učí, můžete zhlédnout ve videohospitaci k hodině českého jazyka. 1url.cz/UzfcA

Videohospitace

AKTIVITY

Vstup do aktivity je zásadní pro to, abyste děti zaujali a motivovali je. Doporučujeme tiché aktivity zařazovat vždy na začátek hodiny, a to tak, že do třídy už vstupujete s odhodláním nemluvit. Den začínáte v prostředí ticha a k mluvení se vracíte až po skončení zvolené aktivity. Netradičním začátkem hodiny děti zaujmete a snadno je strhnete vaším směrem. Veškeré instrukce a požadavky si můžete předem napsat například na lístečky. Další inspiraci naleznete v následujících aktivitách.

ODEZÍRÁNÍ

Lze využít ve všech hodinách — tato aktivita pomůže žákům pochopit náročnost odezírání. Společně si také zažijete komunikační pravidlo, podle kterého je třeba, aby na vás dítě, jež odezírá, přímo vidělo, aby Vám mohlo rozumět.

Odezírání není umění, které by bylo lidem se sluchovým postižením vrozené. Je to talent jako každý jiný, i když jej lze pravidelným cvičením vylepšit. Je možné, že některé děti nebudou rozumět ani běžným frázím a sloům. Proto by měly mít možnost požádat některého ze spolužáků o „tlumočení“.

Jak lze v jednotlivých předmětech odezírání použít?

V matematice můžete dětem diktovat příklady. Děti si je mohou psát nebo přistupujete ke každému žákovi jednotlivě a příklad řeknete pomalu bez hlasu, žák následně sdělí výsledek příkladu. Během testování této metody na jedné ze zapojených škol si děti na aktivitu natolik zvykly a oblíbily si ji, že i výsledky sdělovaly bezhlasně, a pokud uspěly, tiše se radovaly.

V českém jazyce můžete diktovat slova. Ta, která diktujete bez hlasu, si žáci mohou psát nebo si je zaznamenávat z připravené obrazové přílohy. V tomto případě se hodí například vyjmenovaná slova, kdy děti domýšlejí, co asi bylo řečeno, z uzavřeného okruhu slov. Znalost tématu, o kterém se mluví, zásadně ulehčuje odezírání. Další aktivity k odezírání najdete v [MET11 Jak na workshop](#).

LÍSTEČKOVÁNÍ

Instrukce, které chcete žákům předat, si připravíte na lístečky, které jim postupně ukazujete. S lístečky buď obcházejte třídu a žáci si instrukce budou číst (pozor na pomalejší čtenáře), nebo je nalepujete na tabuli. Můžete k instrukcím na lístečkách připojit i různé obrázky či piktogramy.

Tato aktivita je vhodná pro uvedení do aktivity, kdy žákům sdělíte, co mají dělat a co bude následovat. Lístečky si můžete připravit i na úvod dne, kdy si na ně napíšete třeba „Dobré ráno, milé děti“. Připravené lístečky najdete v přílohách k plánům hodin [MET12_PH_01_P_01_Lístečky instrukce A](#) a [MET12_PH_02_P_01_Lístečky instrukce B](#).

Pomocí lístečkování lze třeba diktovat diktát, slova si napíšete na lístečky a vynecháte gramatický jev, který chcete sledovat, třídu pak s lístečky obcházíte a děti si je přepisují do sešitu.

Touto aktivitou je zahájena videohospitace k hodině českého jazyka, kterou můžete shlednout na následujícím odkaze 1url.cz/UzfcA

GESTA

V tichých hodinách můžete využít i gest, případně znaků. Společně si s žáky můžete vymyslet několik gest, která pak použijete běžně ve třídě při různých činnostech:

- gesto pro sedněte si,
- gesto pro pozdrav,
- gesto pro ukončení aktivity,

Na metodice považuji za nejvíce přínosné to, jak propojuje zábavu s nenásilnou formou učení, získávání nebo procvičování poznatků. Metodika se dá využívat opravdu ve všech předmětech i k instrukci různých aktivit o přestávkách nebo k přesunu do školní jídelny či družiny. Nám se velice osvědčila aktivita odezírání. Tuto hru děti hrají i o přestávce – to je krásného ticha! Tato metoda je moc pěkná. Podělila jsem se o ní s kolegyněmi z ostatních tříd. Velice děkuji paní autorce za zajímavou inspiraci.

Hana Siegllová, Masarykova ZŠ Praha-Klánovice

Videohospitace

- gesto pro upoutání pozornosti,
- gesto pro odchod na toaletu.

Pravidelnost jejich používání vám pak ve třídě může pomoci při řešení různých situací.

Můžete se naučit i znaky z českého znakového jazyka.

Znaky najdete v online slovnících Spread the sign a Dictio.

[1url.cz/bzfcC](https://www.spreadthesign.com/cs.cz/)

Spread the sign

Zdroj: Spreadthesign: Slovník znakového jazyka. Retrieved February 10, 2021, from <https://www.spreadthesign.com/cs.cz/search/>

[1url.cz/mzfcZ](http://www.dictio.info/cs?)

Dictio

Zdroj: Dictio: Překladový slovník. Retrieved February 10, 2021, from <http://www.dictio.info/cs?action=translate&lang=cz&target=czj>

KRESBA

Vhodnou aktivitou pro tichý úvod do hodiny je kresba. S dětmi se učitel přivítá bez mluvení — to je pro ně signál, že mají být potichu (pokud to někteří žáci nepostřehnou, učitel si prstem překryje ústa, aby mu ukázal, o co mu jde).

Učitel kreslí na tabuli, co si mají žáci připravit na hodinu např. výtvarné výchovy a pracovní činnosti: tužku, nůžky, lepidlo; na matematiku: pravítko, tužku a učebnici. Vždy podle toho, co má v plánu dělat. Děti aktivita baví, a když si zvyknou, veškeré přípravy probíhají v naprostém klidu.

PANTOMIMA

Český jazyk — Učitel dětem zahraje slova nebo krátké věty a děti si je zapisují do sešitu. Jakmile mají hotovo, přečtou, co napsaly, a učitel poté prozradí, co hrál.

Člověk a jeho svět – Učitel předvádí různá zvířata a děti hádají. Mohou hádat, kde žijí, jaké je správné a nesprávné chování v přírodě, jak správně třídit odpad. Učitel může předvádět svátky či tradice. Lze si role i vyměnit a předvádět mohou děti.

Možností je spousta a děti si tyto aktivity snadno oblíbí. Jen je třeba se nebát před dětmi vystupovat.

Zajímavá metodika, kterou od doby publikace využíváme ve třídě docela často. Možnost odezírání je pro žáky náročná, zvláště v hodinách anglického jazyka, ale žák se sluchovým postižením tyto aktivity zvládal s přehledem. Nejlepší na nich bylo, že se žáci více zamýšleli nad tím, na co a jakým způsobem se ptát... zpočátku to byly vzkazy na papírku, ale postupem času si žáci uvědomovali obsáhlost psaného textu a otázky omezovali a byli nuceni více přemýšlet.

Eva Buchníčková, ZŠ a MŠ Střelice

Tato metoda velmi zklidňuje celý kolektiv. Všichni při reflexi ocenili dokonalý klid při práci. Tichý diktát jsem využila při výuce vyjmenovaných slov. Děti si procvičily řady vyjmenovaných slov a vyzkoušely si obtížnost odezírání ze rtů. Pro některé to bylo velmi náročné.

Milena Vovsová, ZŠ Nelahozeves

Za nejvíce přínosné považuji možnost zrovnoprávnění sluchově postiženého dítěte a ostatních žáků a upoutání pozornosti všech žáků, zapojení i méně pozorných dětí. Metoda děti nutí přemýšlet.

Kateřina Hartlová, ZŠ a MŠ nám. Jiřího z Lobkovic

Přílohy

PLÁN HODINY 1 Lisáček a porozumění

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Matematika
 METODIKA: Ticho uší
 RODINA: 2–3

VEDECKÁ OBLAST: Matematika a její aplikace
 PŘÍRODOVĚDEKÁ TÉMATA: Dostupnost a sociální vyloučení
 KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, komunikativní, a řešení problémů

TÉMA: Geometrie – návrh opičí dráhy

CÍLE

- Zná se orientuje v geometrických tvarech a dokáže je aplikovat
- Zná základní pojmy ze základních komparativních přídatků
- Zná si vztahovat kováč mezi přírodním a pracovním materiálem (převod jednotek)

POMŮCKY

Metodický materiál, kartičky, papír, vlnitý papír (A3), měřicí páska (přehledná měřítka) viz. MET12_PH_01_P_01_Lisáček instrukce A)

UVODNÍ AKTIVITA

LISTOVÁNÍ

Hledka se skládá z jednoho listu papíru, který se skládá do tvaru písmene A. Každý list má dvě strany. Pomocí listů se vytváří papír, který se skládá do tvaru písmene A. Každý list má dvě strany. Každý list má dvě strany. Každý list má dvě strany.

MET12_PH_01_Geometrie_návrh opičí dráhy

PŘÍLOHA 01 Lisáček a porozumění

METODICKÝ MATERIÁL: Ticho uší
 Plán hodiny: MET12_PH_01_Geometrie_návrh opičí dráhy
 Příloha: MET12_PH_01_P_01_Lisáček instrukce A

DOBŘE RÁNO, MILÉ DĚTI.

MET12_PH_01_P_01_Lisáček instrukce A

PLÁN HODINY 02 Lisáček a porozumění

PLÁN HODINY PRO PŘEDMĚT: Český jazyk
 METODIKA: Ticho uší
 RODINA: 2–3

VEDECKÁ OBLAST: Jazyk jako prostředek komunikace – Český jazyk
 PŘÍRODOVĚDEKÁ TÉMATA: Dostupnost a sociální vyloučení
 KLÍČOVÉ KOMPETENCE: K učení, komunikativní, a řešení problémů

TÉMA: Tichý diktát

CÍLE

- Zná základní pravidla na možnost komunikaci formou
- Zná si vztahovat k základním jednotkám slov a správně učit odlišné slovo
- Zná si vztahovat ke koncovkám

PŘÍLOHY

MET12_PH_02_P_01_Lisáček instrukce B
 MET12_PH_02_P_01_Dobrá instrukce

UVODNÍ AKTIVITA

Na začátku hodiny kresle instrukce nebo nějakou instrukci předloženou na fóliích. Každá instrukce obsahuje číselník, který se skládá z jednoho listu papíru. Každá instrukce obsahuje číselník, který se skládá z jednoho listu papíru. Každá instrukce obsahuje číselník, který se skládá z jednoho listu papíru.

OCENŠENÍ

Číslo instrukce pracovní listy a instrukce dle přílohy instrukce B. Každá instrukce obsahuje číselník, který se skládá z jednoho listu papíru. Každá instrukce obsahuje číselník, který se skládá z jednoho listu papíru. Každá instrukce obsahuje číselník, který se skládá z jednoho listu papíru.

MET12_PH_02_Tichý diktát

PŘÍLOHA 02 Lisáček a porozumění

METODICKÝ MATERIÁL: Ticho uší
 Plán hodiny: MET12_PH_02_Tichý diktát
 Příloha: MET12_PH_02_P_01_Lisáček instrukce B

DOBŘÍ DEN, MILÉ

MET12_PH_02_P_01_Lisáček instrukce B

PRACOVNÍ LIST 01 Lisáček a porozumění

METODICKÝ MATERIÁL: Ticho uší
 Plán hodiny: MET12_PH_02_Tichý diktát
 Pracovní list: MET12_PH_02_PL_01_Odezírací diktát

PES	VES	LES
LOUKA	MOUKA	KOUKA
HORY	HOLKY	HRANOLKY
HOUSLE	HOUSENKA	HOUBA
TUŽKA	TKANICKÝ	KUŽELKA
ČOČKA	VLOČKA	KOŠILE

MET12_PH_02_PL_01_Odezírací diktát